

Een vertaler over zijn of haar weerbarstigste vertaalprobleem, en de oplossing ervan.

Paula Stevens

Wat is het grootste vertaalprobleem dat u bent tegengekomen?

Het grootste vertaalprobleem was natuurlijk het probleem dat ik níét kon oplossen en waar ik nog steeds af en toe van wakker lig. En oplossingen waar ik apetrots op was, lijken bij teruglezing vaak volkomen vanzelfsprekend (zo hoort het ook), en zijn vaak vergeten zodra het volgende vertaalprobleem zich aandient – en dat duurt nooit lang. Daarom hier dus niet mijn grootste, maar laatste vertaalprobleem: in de historische roman *Den som ser* van de Noorse Herbjørg Wassmo raakt een getrouwde vrouw ongewenst zwanger van haar minnaar. Hij voelt zich schuldig, want: “det er du som får alt i fanget”, letterlijk: ‘jij krijgt alles in je schoot’. Dat is dubbelzinnig bedoeld, blijkt. Letterlijk: zij heeft zijn kind in haar schoot, en figuurlijk: dat is haar probleem, wat de uitdrukking óók betekent. Wij kennen natuurlijk ‘krijgt alles in de schoot geworpen’, maar dat is iets positiefs en past hier dus niet. Maar wat dan, en hoe houd je die dubbele betekenis erin?

Hoe hebt u het opgelost?

‘Jij krijgt het op je bord’, ‘op je brood’, ‘zit ermee opgescheept’ – het was het allemaal net niet en miste de dubbele lading. Toen ik het boek nog een keer doornam, zag ik dat het overspel (en seks in het algemeen) soms wordt omschreven als ‘een wilde rit’ en ‘berijden’. Dus is de zin in vertaling geworden: “jij bent hiermee opgezaald”. Een oplossing waar ik (voorlopig) mee kan leven. Maar een vertaling is natuurlijk nooit af.

Paula Stevens (1955) vertaalde werk van o.a. Per Petterson, Johan Harstad, Karl Ove Knausgård en Lars Saabye Christensen. Momenteel werkt ze aan *Den som ser* van Herbjørg Wassmo. In 2010 ontving ze de Amy van Marken-prijs voor haar gehele vertaaloeuvre.

Foto: Paul Salters